

УДК 342.9:004.9

DOI <https://doi.org/10.32689/3083-7359.2026.2.4>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ АВТОМАТИЗОВАНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

О. О. Григоренко, В. І. Архипов

LEGAL AND REGULATORY FRAMEWORK FOR THE USE OF AUTOMATED INFORMATION SYSTEMS BY LAW ENFORCEMENT AGENCIES

Oleksandr Hryhorenko, Valerii Arkhipov

Анотація. У статті розглянуто сучасний стан та особливості нормативно-правового забезпечення функціонування автоматизованих інформаційних систем, що використовуються у діяльності правоохоронних органів України. Обґрунтовано значення інформаційних технологій та автоматизованих інформаційних систем для підвищення ефективності запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, здійснення оперативно-розшукової діяльності, а також інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності.

Проаналізовано основні нормативно-правові акти, що регламентують інформаційні відносини, функціонування інформаційно-комунікаційних систем, захист інформації та персональних даних, електронну інформаційну взаємодію, а також функціонування інформаційних ресурсів і систем органів МВС та Національної поліції України. Визначено основні проблеми правового регулювання, зокрема фрагментарність та недостатню узгодженість окремих нормативних положень, необхідність чіткого визначення повноважень користувачів інформаційних систем, порядку доступу до інформації, її актуалізації, передачі, зберігання та знищення.

Запропоновано основні напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення, серед яких систематизація та уніфікація законодавства, визначення єдиних підходів до функціонування автоматизованих інформаційних систем, удосконалення механізмів контролю доступу, посилення гарантій захисту інформації та встановлення належної відповідальності за її неправомірне використання.

Зроблено висновок про необхідність комплексного вдосконалення нормативно-правової бази з урахуванням стрімкого розвитку цифрових технологій та потреб правоохоронної практики. Наголошено, що ефективне правове регулювання має забезпечувати оптимальне поєднання технологічної ефективності автоматизованих інформаційних систем із принципами законності, інформаційної безпеки, пропорційності та дотримання прав і свобод людини.

Ключові слова: автоматизовані інформаційні системи, правоохоронні органи, інформаційні технології, нормативно-правове забезпечення, цифровізація, інформаційні ресурси, бази даних, інформаційна безпека, кібербезпека, персональні дані, електронна інформаційна взаємодія, штучний інтелект, цифрова криміналістика.

Abstract. The article examines the current state and specific features of the regulatory framework governing the operation of automated information systems used by law enforcement agencies in Ukraine. It substantiates the importance of information technologies and automated information systems for enhancing the effectiveness of preventing, detecting, halting, solving, and investigating criminal offenses, conducting operational-search activities, and providing information and analytical support for law enforcement operations.

The study analyzes key regulatory acts governing information relations, the operation of information and communication systems, the protection of information and personal data, and electronic information exchange, as well as the functioning of information resources and systems within the Ministry of Internal Affairs and the National Police of Ukraine. It identifies major issues in legal regulation, specifically the fragmentation and lack of coherence among certain regulatory provisions, and the need to clearly define the powers of information system users and the procedures for accessing, updating, transmitting, storing, and destroying information.

Key directions for improving the regulatory and legal framework are proposed, including the systematization and unification of legislation, the definition of unified approaches to the operation of automated information systems, the improvement of access control mechanisms, the strengthening of information protection safeguards, and the establishment of appropriate liability for the unauthorized use of information.

The conclusion is drawn that the regulatory framework requires comprehensive improvement, taking into account the rapid development of digital technologies and the needs of law enforcement practice. It is emphasized that effective legal regulation must ensure an optimal balance between the technological efficiency of automated information systems and the principles of legality, information security, proportionality, and respect for human rights and freedoms.

Key words: automated information systems, law enforcement agencies, information technologies, regulatory and legal framework, digitalization, information resources, databases, information security, cybersecurity, personal data, electronic information exchange, artificial intelligence, digital forensics.

1. Вступ. Реформування правоохоронної системи України та активне впровадження цифрових технологій зумовлюють необхідність подальшого вдосконалення правового механізму використання інформаційних ресурсів, баз і банків даних правоохоронними органами під час запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, а також здійснення оперативно-розшукової та іншої передбаченої законодавством діяльності. Ефективність такого використання безпосередньо залежить від чіткого нормативного визначення порядку функціонування відповідних автоматизованих інформаційних систем та їх взаємодії.

Так, для належного правового забезпечення зазначених процесів нормативно-правові акти повинні визначати порядок створення, функціонування та розвитку автоматизованих інформаційних систем, механізми формування, актуалізації та використання інформаційних ресурсів, перелік уповноважених користувачів і рівні їх доступу до відповідних відомостей. Не менш важливим є визначення суб'єктів, відповідальних за внесення, перевірку та оновлення інформації, встановлення порядку її оброблення, передачі й використання, а також чітких строків зберігання та видалення даних.

У цьому контексті актуальним завданням є подальше вдосконалення нормативно-правового регулювання функціонування та розвитку автоматизованих інформаційних систем, які використовуються правоохоронними органами. Особливої уваги потребує забезпечення їх інформаційної сумісності, належного рівня кібербезпеки, захисту персональних даних та можливості оперативного обміну інформацією між уповноваженими суб'єктами. Запровадження сучасних підходів до використання інформаційних ресурсів сприятиме підвищенню оперативності отримання необхідних відомостей, якості інформаційно-аналітичної роботи та загальної ефективності діяльності правоохоронних органів.

Метою дослідження є комплексний аналіз особливостей нормативно-правового забезпечення функціонування автоматизованих інформаційних систем, що використовуються правоохоронними органами України, визначення основних проблем і прогалин у чинному законодавстві, яке регламентує порядок формування, ведення, використання, обміну, зберігання та захисту інформації, а також обґрунтування напрямів його подальшого вдосконалення з урахуванням сучасних процесів цифровізації правоохоронної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика нормативно-правового забезпечення функціонування та розвитку автоматизованих інформаційних систем правоохоронних органів України останніми роками набуває особливої актуальності [1, с. 18]. Це зумовлено активною цифровізацією правоохоронної діяльності, розширенням інформаційних ресурсів, розвитком електронної взаємодії між державними органами, збільшенням обсягів персональних та інших даних, що обробляються автоматизованими системами, а також появою нових технологій, правове регулювання яких ще перебуває на етапі формування.

Одним із важливих напрямів наукових досліджень є інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності. Зокрема, П. П. Латковський у праці «Інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності» [2] акцентує увагу на тому, що інформаційно-аналітичні системи стали невід'ємною складовою діяльності правоохоронних структур. Автор розглядає значення баз даних, інформаційних технологій та аналітичних інструментів для забезпечення своєчасного доступу до необхідної інформації та її подальшого аналізу. При цьому інформаційно-аналітичне забезпечення розглядається як важлива умова підвищення ефективності правоохоронної діяльності та взаємодії відповідних суб'єктів.

Безпосередньо проблематиці правового регулювання інформаційного забезпечення Національної поліції України присвячено дослідження Б. Р. Баланюка та Л. І. Каленіченко [3]. Науковці звертають увагу на те, що правове регулювання інформаційного забезпечення визначає принципи, механізми та відповідальність за використання інформаційних ресурсів Національної поліції. Водночас розвиток цифрових технологій потребує постійного оновлення нормативної бази та її адаптації до нових способів оброблення і використання інформації.

Важливим для досліджуваної проблематики є науковий доробок Г. М. Шорохової [4], яка аналізувала нормативно-правове регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення територіальних органів поліції України. Авторка звертала увагу на недостатній рівень законодавчого врегулювання відповідних інформаційних відносин, що було пов'язано зі стрімким розвитком інформаційних технологій, появою нових інформаційно-аналітичних продуктів та розширенням можливостей доступу працівників поліції до інформаційних ресурсів. Зазначені положення зберігають

актуальність і сьогодні, оскільки технологічний розвиток продовжує випереджати процес удосконалення правового регулювання.

Окремий напрям досліджень становить адміністративно-правове регулювання обігу інформації з обмеженим доступом. У відповідних наукових працях досліджуються правові засади функціонування спеціалізованих інформаційних систем Національної поліції, порядок оброблення службової та іншої інформації з обмеженим доступом, питання інформаційної безпеки та захисту інформаційних ресурсів. Такий підхід має особливе значення для дослідження автоматизованих інформаційних систем, оскільки саме вони забезпечують накопичення, оброблення та передачу значного обсягу інформації, доступ до якої обмежується законодавством.

С. В. Петков та І. Є. Іванов [5] досліджували формування та розвиток інформаційно-правового забезпечення діяльності Національної поліції України, простежуючи взаємозв'язок між розвитком інформаційних технологій та еволюцією правового регулювання інформаційної діяльності поліції. У їхній роботі акцентовано увагу на значенні інформаційного порталу та інтегрованої інформаційної мережі як елементів сучасної інформаційної інфраструктури правоохоронного органу.

Особливого значення набувають дослідження, присвячені інформаційній безпеці. І. Д. Казанчук та В. П. Яценко [6] розглядають особливості правового регулювання діяльності Національної поліції у сфері забезпечення інформаційної безпеки. У цьому контексті інформаційна безпека розглядається як необхідна умова належного функціонування інформаційних систем та захисту інформаційних ресурсів від неправомірного доступу, використання або інших загроз.

Окрему групу сучасних досліджень становить правове регулювання використання штучного інтелекту у правоохоронній діяльності.

О. М. Стрільців та О. А. Федоренко [7] звертають увагу на виникнення нових правових проблем у зв'язку із застосуванням інтелектуальних систем відеоспостереження, автоматизованого аналізу інформації та технологій, здатних обробляти відомості про особисте життя людини. Автори наголошують на необхідності подальшого дослідження нормативно-правового регулювання штучного інтелекту для виявлення та усунення прогалин у законодавстві.

Зазначена проблематика продовжує розвиватися і в найновіших наукових публікаціях. Так, О. М. Мациборська [8] у 2026 році дослі-

дила проблеми впровадження інформаційних систем на базі штучного інтелекту в діяльність правоохоронних органів, звернувши увагу на необхідність визначення правових та організаційних меж використання таких технологій. Це свідчить про поступове переміщення наукової уваги від загального питання цифровізації до конкретних проблем правового регулювання новітніх технологій.

Важливим сучасним дослідженням є праця Р. С. Кіріна та Р. М. Ширшикової [9], присвячена правовому забезпеченню цифровізації діяльності правоохоронних органів в умовах воєнного стану. Автори систематизують нормативно-правові акти у сфері цифровізації діяльності правоохоронних органів, аналізують інформаційні електронні ресурси Єдиної інформаційної системи МВС та пропонують підходи до класифікації рівнів цифрової взаємодії правоохоронних органів.

Таким чином, аналіз останніх досліджень і публікацій [2–12] свідчить про наявність значного наукового доробку у сфері інформаційного забезпечення та цифровізації правоохоронної діяльності. Водночас більшість наукових праць зосереджується на окремих аспектах цієї проблематики: інформаційно-аналітичному забезпеченні, інформаційній безпеці, захисті інформації з обмеженим доступом, використанні штучного інтелекту або правовому регулюванні діяльності Національної поліції. Натомість комплексне дослідження саме нормативно-правового забезпечення функціонування та розвитку автоматизованих інформаційних систем усіх правоохоронних органів, включаючи питання їх інтеграції, взаємодії, адміністрування, розмежування доступу, строків зберігання інформації та відповідальності користувачів, залишається недостатньо розробленим.

У зв'язку з цим подальше наукове дослідження має бути спрямоване на формування комплексного підходу до нормативно-правового регулювання автоматизованих інформаційних систем правоохоронних органів, який би враховував не лише сучасні технологічні можливості, а й вимоги інформаційної безпеки, захисту персональних даних, міжвідомчої взаємодії та гарантування прав і свобод людини.

2. Матеріали та методи. Матеріальну основу дослідження становлять положення Конституції України, законів України, нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, наказів та інших відомчих нормативно-правових актів, які визначають правові засади створення, функціонування та використання автоматизованих інформаційних систем у діяльності правоохоронних орга-

нів. Окрему увагу приділено нормативним положенням у сфері інформаційної безпеки, захисту інформації, обробки та зберігання даних, електронного документообігу, а також забезпечення прав і свобод людини під час використання інформаційних систем. Матеріалами дослідження також слугували міжнародно-правові акти, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, матеріали судової практики, офіційні аналітичні та інформаційні матеріали органів державної влади і правоохоронних органів.

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціально-юридичних методів, серед яких діалектичний, системно-структурний, формально-юридичний, порівняльно-правовий, логіко-семантичний методи та метод правового моделювання. Застосування зазначених методів забезпечило можливість комплексного аналізу нормативно-правового регулювання використання автоматизованих інформаційних систем правоохоронними органами, визначення особливостей їх правового статусу та функціонування, виявлення існуючих прогалин і колізій у законодавстві, а також формулювання пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового та організаційного забезпечення застосування автоматизованих інформаційних систем у правоохоронній діяльності.

3. Результати та обговорення. Беззаперечно, що використання інформаційних технологій може стати чи не головним чинником зміцнення законності, забезпечення обороноздатності країни, соціально-політичної стабільності та розвитку демократичних засад в управлінні державою.

Ефективне використання інформаційних технологій у діяльності правоохоронних органів неможливе без належного нормативно-правового регулювання. Правове забезпечення функціонування автоматизованих інформаційних систем має визначати порядок створення, ведення, використання та розвитку інформаційних ресурсів, повноваження їх власників і користувачів, правила доступу до інформації, а також вимоги щодо її захисту. Особливого значення це набуває у зв'язку з тим, що в інформаційних системах правоохоронних органів обробляються значні обсяги інформації, у тому числі персональні дані та відомості з обмеженим доступом.

Сьогодні базовим нормативно-правовим актом у цій сфері є Закон України «Про інформацію» [13], який визначає загальні правові засади інформаційних відносин, зокрема щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення,

охорони та захисту інформації. Чинна редакція Закону враховує сучасні підходи до функціонування інформаційного суспільства та визначає загальні засади реалізації права на інформацію.

Також важливе місце в системі нормативного регулювання займає Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» [14]. Його положення визначають основні організаційні та правові засади захисту інформації під час її оброблення в інформаційно-комунікаційних системах. Для правоохоронних органів це має особливе значення, оскільки порушення цілісності, конфіденційності або доступності інформації може негативно вплинути як на результати оперативної та слідчої роботи, так і на права та законні інтереси громадян.

Окрему групу нормативних актів становить законодавство у сфері захисту персональних даних. Під час функціонування автоматизованих інформаційних систем правоохоронні органи обробляють значну кількість персональної інформації, тому її використання має здійснюватися відповідно до встановлених законом принципів та з урахуванням визначених правових підстав. Водночас особи, які мають доступ до інформаційних ресурсів, повинні дотримуватися встановлених обмежень щодо використання та поширення відповідної інформації [15].

Спеціальне правове регулювання діяльності Національної поліції міститься в Законі України «Про Національну поліцію» [16]. Зокрема, законодавством передбачено використання поліцією інформаційних ресурсів та інформаційно-комунікаційних систем для виконання покладених на неї завдань. Закон також регламентує питання формування та використання поліцейських інформаційних ресурсів, баз і банків даних. Важливо, що особи, які мають доступ до інформаційних ресурсів, несуть відповідальність за порушення прав і свобод людини, пов'язані з обробкою інформації [17, 18].

Так, центральне місце в системі інформаційного забезпечення органів системи МВС посідає Єдина інформаційна система Міністерства внутрішніх справ України. Відповідно до Положення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2018 року № 1024, ЄІС МВС є інтегрованою інформаційною системою, яка забезпечує інформаційну підтримку діяльності її суб'єктів, поєднання відповідних інформаційних ресурсів, їх оброблення та захист, а також внутрішню і зовнішню інформаційну взаємодію [19].

Функціонування ЄІС МВС передбачає можливість інтеграції різних інформаційних ресурсів та функціональних підсистем, що використовуються органами системи МВС. Такий підхід має важливе практичне значення, оскільки дозволяє забезпечувати оперативний обмін інформацією між уповноваженими суб'єктами, скорочувати час її пошуку та оброблення, а також підвищувати якість інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності.

При цьому нормативне регулювання системи ПНП продовжує розвиватися. Зокрема, у 2025 році до відповідного Положення були внесені зміни, якими уточнено питання доступу до системи, визначено функції адміністратора безпеки та адміністратора користувачів, а також вимоги до ідентифікації користувачів. Чинна редакція Положення датована 19 травня 2025 року [20].

Ще одним головним елементом нормативно-правового забезпечення є Положення про інформаційно-комунікаційну систему «Інформаційний портал Національної поліції України», затверджене наказом МВС України від 3 серпня 2017 року № 676 [21]. Система ПНП визначена як сукупність технічних і програмних засобів, призначених для оброблення відомостей, що утворюються у процесі діяльності Національної поліції, та її інформаційно-аналітичного забезпечення. Вона є функціональною підсистемою ЄІС МВС. Серед її завдань – формування та підтримання інформаційних ресурсів, аналітичне оброблення інформації, забезпечення оперативного доступу до інформаційних ресурсів та електронної взаємодії поліції з іншими органами державної влади.

Важливим напрямом нормативного регулювання є також забезпечення електронної інформаційної взаємодії між різними державними органами. Така взаємодія здійснюється з урахуванням вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг, електронні довірчі послуги, захист персональних даних та захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах. Наприклад, нормативно врегульовано порядок електронної інформаційної взаємодії МВС, Національної поліції, Державної прикордонної служби, Державної служби з надзвичайних ситуацій та інших суб'єктів [9].

Окреме значення має нормативне забезпечення міжнародного інформаційного обміну. Правоохоронні органи України використовують інформаційну систему Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерпол відповідно до спеціальної Інструкції, затвер-

дженої спільним наказом правоохоронних органів України від 17 серпня 2020 року № 613/380/93/228/414/510/2801/5 [22]. Документ визначає порядок використання системи Інтерполу для міжнародного співробітництва, зокрема з метою запобігання, виявлення, припинення, розкриття та розслідування злочинів, а також встановлює обов'язок забезпечення належного захисту інформації, яка передається та отримується через цю систему.

Складовою нормативно-правового забезпечення є також регулювання функціонування окремих інформаційних реєстрів і підсистем. Прикладом може бути Єдиний реєстр осіб, зниклих безвісти за особливих обставин, який є функціональною підсистемою ЄІС МВС [23]. Відповідне Положення визначає структуру реєстру, порядок його ведення, наповнення та доступу до інформації, а також встановлює вимогу щодо оброблення персональних даних виключно для визначеної законом мети.

Таким чином, нормативно-правове забезпечення функціонування та розвитку автоматизованих інформаційних систем правоохоронних органів України являє собою комплекс взаємопов'язаних законів, постанов Кабінету Міністрів України, наказів МВС та інших нормативно-правових актів. Його основними складовими є регулювання інформаційних відносин, визначення повноважень правоохоронних органів щодо формування та використання інформаційних ресурсів, забезпечення електронної взаємодії, захист персональних даних, кібербезпека та технічний захист інформації.

Водночас стрімкий розвиток цифрових технологій зумовлює необхідність постійного вдосконалення нормативної бази. Особливої уваги потребують питання використання штучного інтелекту, автоматизованого аналізу великих масивів даних, біометричних технологій, систем розпізнавання облич, цифрових доказів та міжвідомчого обміну інформацією. Нормативне регулювання зазначених напрямів має забезпечувати не лише технологічну ефективність діяльності правоохоронних органів, а й дотримання принципів законності, пропорційності, інформаційної безпеки, захисту приватності та основоположних прав людини.

Проведений аналіз дає підстави стверджувати, що нормативно-правове забезпечення функціонування та розвитку автоматизованих інформаційних систем є одним із ключових елементів сучасної правоохоронної діяльності. В умовах цифрової трансформації суспільства інформаційні системи вже не

виконують лише допоміжну функцію, а стали важливим інструментом інформаційно-аналітичного забезпечення, оперативного реагування, запобігання, виявлення, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень. Чинна нормативна база України формує необхідні правові засади для оброблення інформації, функціонування інформаційно-комунікаційних систем, захисту даних та електронної взаємодії правоохоронних органів. Зокрема, Закон України «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» залишається базовим актом у сфері захисту інформації, а правове регулювання систем МВС деталізується спеціальними нормативними актами.

Особливе значення має нормативне врегулювання Єдиної інформаційної системи МВС та її функціональних підсистем. Сучасна модель передбачає не ізольоване функціонування окремих баз даних, а їх інтеграцію в єдине інформаційне середовище. Показовим у цьому контексті є Інформаційний портал Національної поліції України, який є функціональною підсистемою ЄІС МВС та призначений, зокрема, для інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності поліції, формування й актуалізації інформаційних ресурсів, оперативного доступу до них та електронної взаємодії з іншими органами державної влади.

Водночас аналіз нормативної бази свідчить, що її подальше вдосконалення має здійснюватися не лише шляхом прийняття нових нормативних актів, а насамперед через **систематизацію, уніфікацію та узгодження вже чинних правових норм**. Значна кількість відомчих положень та інструкцій, що регламентують окремі інформаційні ресурси та підсистеми, об'єктивно створює потребу у виробленні єдиних підходів до визначення їх правового статусу, порядку функціонування, адміністрування та взаємодії. Сучасна практика МВС демонструє постійне розширення переліку функціональних інформаційних підсистем, що підтверджує необхідність системного нормативного супроводу їх розвитку.

Одним із першочергових напрямів удосконалення правового забезпечення є **чітке визначення повноважень суб'єктів інформаційних відносин**. На нормативному рівні доцільно максимально конкретизувати права та обов'язки власників і розпорядників інформаційних ресурсів, адміністраторів систем, посадових осіб та інших користувачів. Особливо важливим є встановлення чітких правил щодо внесення, перевірки, актуалізації, коригування, блокування, архівування та знищення інформації. Кожна операція з даними

повинна мати визначену правову підставу, мету та відповідального суб'єкта.

Необхідним є також **удосконалення правового регулювання доступу до інформації**. Доступ працівників правоохоронних органів до баз даних повинен залежати від їхніх службових повноважень, характеру виконаного завдання та необхідності отримання відповідної інформації. Важливо забезпечити персоніфікований доступ, належну ідентифікацію користувачів, ведення журналів аудиту та можливість встановлення кожної дії, здійсненої з інформацією. Такий підхід дозволить одночасно підвищити ефективність використання інформаційних ресурсів та мінімізувати ризики їх неправомірного використання.

Окремого значення набуває **захист персональних даних та приватності**. Розширення використання біометричних технологій, систем відеоспостереження, автоматизованого аналізу інформації та інтегрованих баз даних збільшує обсяг відомостей, які можуть стосуватися приватного життя людини. Тому подальше нормативне регулювання має забезпечувати баланс між потребами правоохоронної діяльності та конституційними гарантіями прав людини. Використання інформації повинно бути обмежене конкретною законною метою, а її обсяг – відповідати необхідності виконання відповідного правоохоронного завдання.

Перспективним напрямом є **удосконалення нормативного забезпечення міжвідомчої інформаційної взаємодії**. Сучасна правоохоронна діяльність передбачає використання інформації різних державних органів, а тому ефективність протидії злочинності значною мірою залежить від швидкості та якості обміну даними. Водночас інтеграція інформаційних ресурсів повинна супроводжуватися чітким визначенням правових підстав такого обміну, категорій інформації, яка може передаватися, суб'єктів доступу та заходів її захисту.

Особливої актуальності набуває **правове регулювання новітніх технологій**, зокрема штучного інтелекту, машинного навчання, автоматизованого аналізу великих масивів даних, біометричної ідентифікації та технологій розпізнавання облич. Наявна нормативна база повинна поступово адаптуватися до ситуацій, коли інформаційні системи не просто зберігають і відображають дані, а здійснюють їх автоматизований аналіз та формують певні результати. При цьому необхідно передбачити обов'язковий людський контроль за рішеннями, які можуть істотно впливати на права та свободи людини.

Важливим напрямом залишається **посилення правових гарантій кібербезпеки**. Інформаційні ресурси правоохоронних органів містять значний обсяг службової та чутливої інформації, що робить їх потенційною ціллю кібератак. Тому нормативні вимоги повинні охоплювати питання ідентифікації та автентифікації користувачів, розмежування доступу, шифрування, резервного копіювання, журналювання подій, виявлення кіберінцидентів та відновлення працездатності систем. Саме законодавство про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах створює для цього базову правову основу.

Не менш важливою проблемою є **визначення та уніфікація строків зберігання інформації**. Зберігання даних протягом невідзначеного або необґрунтовано тривалого строку може створювати додаткові ризики для прав людини та інформаційної безпеки. Тому для різних категорій інформації мають бути встановлені зрозумілі критерії визначення строків її зберігання, порядок архівування та процедури видалення після досягнення відповідної мети оброблення, якщо закон не передбачає іншого.

4. Висновки. Таким чином, головним завданням подальшого розвитку нормативно-правового забезпечення є створення цілісної, узгодженої та технологічно нейтральної системи правового регулювання, яка одночасно забезпечуватиме ефективність інформаційного забезпечення правоохоронних органів і належний рівень гарантування прав людини. Правове регулювання має бути достатньо гнучким, щоб враховувати появу нових технологій, але водночас достатньо визначеним, щоб запобігати свавільному використанню інформаційних ресурсів.

Отже, удосконалення нормативно-правового забезпечення автоматизованих інформаційних систем правоохоронних органів доцільно здійснювати за такими основними напрямками: **систематизація нормативної бази; уніфікація правового статусу інформаційних систем; чітке визначення повноважень і відповідальності користувачів; удосконалення правил доступу та обміну інформацією; посилення гарантій захисту персональних даних; нормативне врегулювання використання штучного інтелекту та автоматизованої аналітики; удосконалення правового режиму цифрових доказів; підвищення вимог до кібербезпеки та визначення обґрунтованих строків зберігання інформації.**

Реалізація зазначених напрямів сприятиме

формуванню єдиного цифрового інформаційного простору правоохоронних органів, підвищенню оперативності та результативності їх діяльності й водночас забезпечить належний рівень законності, інформаційної безпеки та захисту прав і свобод людини.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів щодо підготовки, написання та публікації цієї статті.

Фінансування. Дослідження проводилося без фінансової підтримки.

Доступність даних. Дані, використані в дослідженні, отримані з відкритих офіційних джерел та з матеріалів, досліджених автором під час підготовки рукопису.

Використання засобів штучного інтелекту. У процесі підготовки цієї статті мовна модель штучного інтелекту ChatGPT (OpenAI, GPT-5.5) використовувалася виключно як допоміжний інструмент для мовно-стилістичного редагування тексту, удосконалення структури та логіки викладу матеріалу, технічного оформлення бібліографічних посилань і бібліографічних описів, а також підготовки англійськомовних складових статті, зокрема анотації та списку References. Окремі інструменти штучного інтелекту застосовувалися для редакційного опрацювання та стилістичного вдосконалення окремих положень, присвячених нормативно-правовому регулюванню використання автоматизованих інформаційних систем у діяльності правоохоронних органів.

Пошук, відбір і критичний аналіз наукових джерел, дослідження нормативно-правових актів, що регламентують створення, функціонування та використання автоматизованих інформаційних систем правоохоронними органами, визначення авторських наукових положень, формулювання висновків і розроблення пропозицій щодо вдосконалення відповідного правового регулювання здійснювалися авторами самостійно. Усі матеріали та результати, підготовлені або відредаговані із застосуванням технологій штучного інтелекту, підлягали обов'язковій перевірці та верифікації шляхом їх зіставлення з положеннями чинного законодавства України, міжнародно-правовими актами, науковими джерелами, офіційними документами та матеріалами правозастосовної практики.

Застосування технологій штучного інтелекту під час підготовки статті мало виключно допоміжний, редакційний і технічний характер та не замінювало самостійної наукової роботи авторів. Використання таких технологій не вплинуло на визначення предмета та методології дослідження, оцінку стану норма-

тивно-правового забезпечення використання автоматизованих інформаційних систем правоохоронними органами, зміст отриманих наукових результатів, а також не визначало і не змінювало авторських висновків та пропозицій щодо вдосконалення законодавства у цій сфері.

Внесок авторів. Олександром Григоренком здійснено основний обсяг дослідження нормативно-правового забезпечення використання автоматизованих інформаційних систем правоохоронними органами, проведено аналіз чинного законодавства України, нормативно-правових актів та наукових джерел, що регламентують порядок створення, функціонування та використання автоматизованих інформаційних систем у правоохоронній діяльності. Визначено основні проблеми та особливості правового регулювання зазначеної сфери, сформульовано теоретичні положення, висно-

вки та пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правових і організаційних засад використання автоматизованих інформаційних систем правоохоронними органами.

Валерієм Архіповим здійснено наукове консультування дослідження, визначено концептуальні засади та методологічні підходи до аналізу нормативно-правового забезпечення використання автоматизованих інформаційних систем у діяльності правоохоронних органів, проведено наукове редагування та уточнення окремих положень статті з позицій адміністративного права, забезпечено відповідність сформульованих висновків і пропозицій загальним теоретико-правовим та методологічним засадам юридичної науки.

Усіма авторами погоджено остаточну редакцію статті та підтверджено відповідальність за достовірність, обґрунтованість і зміст результатів проведеного дослідження.

REFERENCES

1. Dabizha, D. V. (2020). Regulatory and legal framework for the functioning and development of automated information systems and their subsystems used by police bodies (units). *Criminalistics Bulletin*. No. 2 (34), DOI: 10.37025/1992-4437/2020-34-2-17. Pp. 17–26.
2. Latkovskiy, P. P. (2025). Information and analytical support for law enforcement activities. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*. Series: Law. No. 90. Pp. 381–386. DOI: 10.24144/2307-3322.2025.90.5.61.
3. Balaniuk, B. R., Kalienichenko, L. I. (2025). Legal regulation of information support for the National Police of Ukraine. *Cyber-sphere Security: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (Kamianets-Podilskyi, May 28, 2025). Kamianets-Podilskyi: KhNUIA, Pp. 33–34.
4. Shorokhova, H. M. (2019). Regulatory and legal regulation of information and analytical support for territorial police bodies of Ukraine. *Comparative-Analytical Law*. No. 4. P. 300–303. DOI: 10.32782/2524-0390/2019.4.82.
5. Petkov, S. V., Ivanov, I. Ye. (2020). Formation and development of information and legal support for the activities of the National Police of Ukraine. *Legal Science*. No. 8 (110). P. 140–149. DOI: 10.32844/10.32844/2222-5374-2020-110-8.17.
6. Kazanchuk, I. D., Yatsenko, V. P. (2020). Specifics of legal regulation regarding the activities of the National Police of Ukraine in the sphere of ensuring information security in Ukraine. *Law and Security*. No. 4 (79). P. 32–38. DOI: 10.32631/pb.2020.4.04.
7. Striltsiv, O. M., Fedorenko, O. (2022). Issues of legal regulation regarding the use of artificial intelligence technologies by the National Police of Ukraine. *Science and Law Enforcement*. Vol. 27, No. 1.
8. Matsyborska, O. M. (2026). Challenges in implementing artificial intelligence-based information systems in the activities of law enforcement agencies. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. Issue 1, Part 3. P. 90–94. DOI: 10.24144/2788-6018.2026.01.3.14.
9. Kirin, R. S., Shirshykova, R. M. (2026). Legal support for the digitalization of law enforcement activities in Ukrainian cities under martial law. *Economy. Finance. Law*. No. 2. DOI: 10.37634/efp.2026.2.11.
10. Morhun, N. S., Shevchuk, O. O. (2026). The Use of Artificial Intelligence in Operational-Investigative Activities. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. Issue 1, Part 3. P. 95–100.
11. Pyrozhkova, Yu. V., Larkin, M. O., Melkovskiy, O. V. (2026). Information and Analytical Support for Operational-Investigative Activities in Countering Youth Crime: Legal and Organizational-Technological Aspects. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. 2026. Issue 1, Part 3. P. 107–114.
12. Pohoretskyi, M. A. (2026). Digital (Electronic) Evidence and the Digital (Electronic) Form of Evidence: Distinguishing the Concepts and Its Significance for Criminal Procedural Proof. *Analytical and Comparative Jurisprudence*. Issue 1, Part 3. P. 115–125.
13. On Information: Law of Ukraine No. 2657-XII dated October 2, 1992. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text. Current version – as of January 20, 2026.
14. On Information Protection in Information and Communication Systems: Law of Ukraine No. 80/94-VR dated July 5, 1994. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text. Current version – as of April 20, 2025.

15. On Personal Data Protection: Law of Ukraine No. 2297-VI dated June 1, 2010. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text. Current version – as of June 14, 2025.
16. On the National Police: Law of Ukraine No. 580-VIII dated July 2, 2015. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text. Current version as of April 12, 2026.
17. On Operative-Investigative Activity: Law of Ukraine No. 2135-XII dated February 18, 1992. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text. Current version as of August 9, 2024.
18. On State Secrets: Law of Ukraine No. 3855-XII dated January 21, 1994. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text. Current version as of August 27, 2025.
19. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On Approval of the Regulation on the Unified Information System of the Ministry of Internal Affairs and the List of Priority Electronic Information Resources of Its Entities": Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine; Regulation, List dated November 14, 2018, No. 1024. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text. The Regulation was set forth in a new wording by the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 15, 2023, No. 866.
20. "On Amendments to the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 14, 2018, No. 1024": Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 15, 2023, No. 866. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text.
21. On Approval of the Regulation on the Information and Communication System "Information Portal of the National Police of Ukraine": Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine No. 676 dated August 3, 2017, registered with the Ministry of Justice of Ukraine on August 28, 2017, under No. 1059/30927. // "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text.
22. On Approval of the Instruction on the Procedure for the Use of the International Criminal Police Organization (Interpol) Information System by Law Enforcement Agencies of Ukraine: Joint Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, the Office of the Prosecutor General, the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, the Security Service of Ukraine, the State Bureau of Investigation, the Ministry of Finance of Ukraine, and the Ministry of Justice of Ukraine dated August 17, 2020, No. 613/380/93/228/414/510/2801/5, registered with the Ministry of Justice of Ukraine on September 4, 2020, under No. 849/35132. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text.
23. On Approval of the Regulation on the Unified Register of Persons Missing Under Special Circumstances: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine No. 535 dated August 29, 2022, registered with the Ministry of Justice of Ukraine on September 1, 2022, under No. 998/38334. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text.
24. On Approval of the Instruction on the Formation and Maintenance of the "SOCTA" Information Subsystem of the "Information Portal of the National Police of Ukraine" Information and Communication System: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine No. 902 dated November 8, 2023, registered with the Ministry of Justice of Ukraine on November 27, 2023, under No. 2041/41097. "Legislation of Ukraine" Database / Verkhovna Rada of Ukraine. Official text.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

Oleksandr Hryhorenko

Lecturer at the Department of Criminology and Information Technologies, National Academy of Internal Affairs

e-mail: sss_angel@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0106-9785>

Valerii Arkhipov

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor at the Department of Criminology, National Academy of Internal Affairs

e-mail: chpn1306@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9942-9936>

Григоренко Олександр Олександрович

викладач кафедри кримінології та інформаційних технологій,

Національна академія внутрішніх справ

e-mail: sss_angel@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0106-9785>

Архипов Валерій Іванович

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінології,

Національна академія внутрішніх справ

e-mail: chpn1306@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9942-9936>

Дата надходження статті: 14.04.2026

Дата надходження виправленої версії статті: 19.05.2026

Дата прийняття статті: 04.06.2026

Дата публікації статті: 05.10.2026